

Quickscan Circular Business Models

ČO TO JE?

BUSINESS MODEL SCAN JE HOLANDSKÝ NÁSTROJ

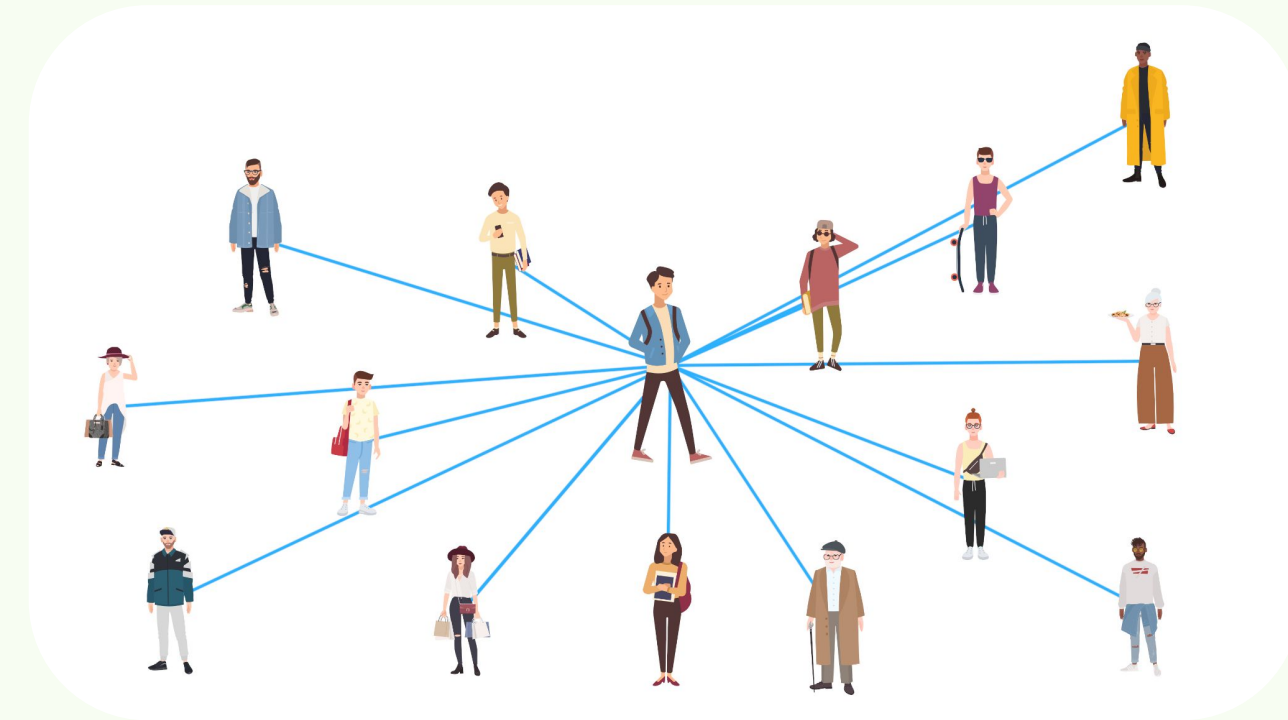
Skladá sa z **troch častí**:

- 1. VYSVETLENIE VŠETKÝCH POJMOV** - výborný teoretický základ a vhlád do témy, čo znamená cirkulárna ekonomika, prepojenie s udržateľnosťou
- 2. VYSVETLENIE OBCHODNÝCH MODELOV** - aj s konkrétnymi príkladmi
- 3. METODIKA SAMOTNÉHO SCANU - SCORING**

PRE KOHO JE NÁSTROJ URČENÝ?

Pre podnikateľov, **predovšetkým vo výrobnom priemysle.**

1 Nováčik. Tento okruh je určený pre podnikateľov, ktorí ešte nezačali podnikáť alebo práve začali a hľadajú CBM.

2 Podnikateľ so skúsenosťami. Tento okruh sa zameriava na podnikateľov, ktorí sa už venujú udržateľnému a obehovému podnikaniu a hľadajú nové príležitosti, na inšpiráciu.

3 Líder. Tento tretí a posledný okruh je určený podnikateľom, ktorí už usilovne pracujú (a možno sú lídrami vo svojom odvetví), ale zároveň sa chcú kriticky pozrieť na svoj súčasný CBM a pripraviť sa na budúcnosť.

S AKÝMI MODELMI PRACUJE NÁSTROJ?

Táto klasifikácia vychádza z odborných a akademických publikácií v rokoch 2014 až 2021.

- 1 Modely zdrojov
- 2 Dizajnové modely
- 3 Modely s predĺženou životnosťou
- 4 Modely platforiem (zdieľanie)
- 5 Modely produktu ako služby (PAAS)
- 6 Modely na konci života
- 7 Modely životného cyklu

MODELY S PREDĹŽENÍM ŽIVOTNOSTI

Podstatou týchto modelov je predĺženie životnosti výrobkov, komponentov a surovín a spracovaných materiálov.

Tento typ obchodného modelu sa zameriava najmä na (1) opravy, (2) údržbu, (3) rekonštrukcia, (4) výmena/náhra dielcov, (5) repasovanie, (6) opätovné použitie a (7) opätovné použitie.

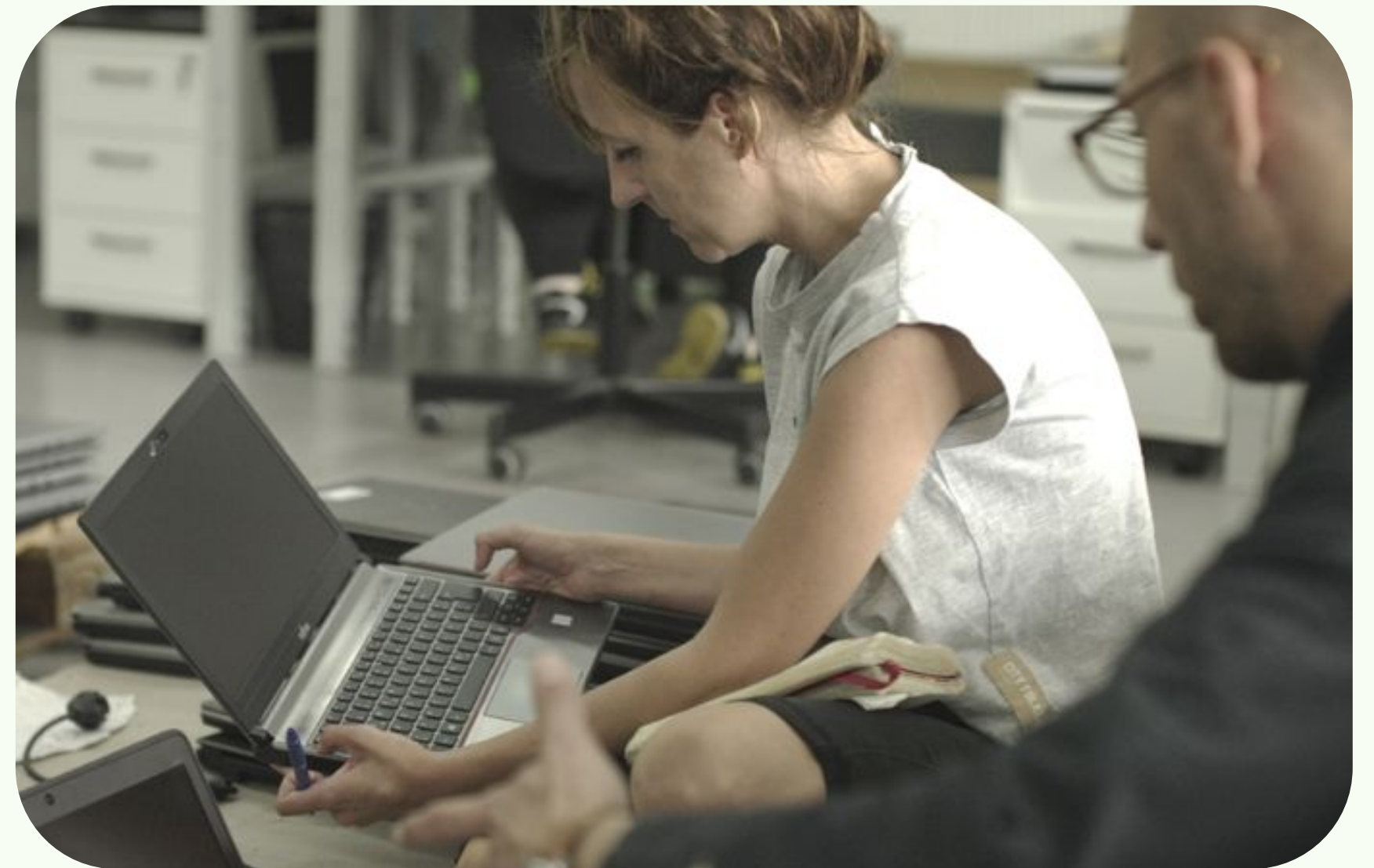
Často volenou formou na dosiahnutie predĺženej životnosti je produkt ako služba alebo servitizácia.

- Zameranie: pravidelná údržba, opätovné použitie
- Tvorba hodnoty: transformácia, cirkulácia
- Organizácia: organizácia, reťazec, sieť a prípadne slučka
- Stratégia: znížiť, opätovne použiť, opraviť, renovovať, znovu vyrobiť, znovu použiť
- Podpora: vhodné návrhy (pozri rôzne modely Návrhov), kompetencie, digitálna, technická a logistická infraštruktúra
- Model príjmov: rôzne varianty produktov ako služby (PAAS), údaje a analýzy ako služba, údržba a kontrola, spätný nákup
- Vplyv: úspora materiálu (surovín aj materiálov).

AfB Slovakia

MODELY S PREDLŽENÍM ŽIVOTNOSTI - příklad

MODELY PLATFORIEM/ZDIEĽANIE

Podstatou modelov platforiem (zdieľania) je zvýšiť využívanie existujúcej funkčnej kapacity aktív (produktov), ktoré sú už v obehu.

Cieľom platformových modelov (zdieľania) je predĺžiť životnosť zvýšením efektívnosti používania výrobku, jeho komponentov a zdrojov, ktoré obsahuje.

- Zameranie: funkčnosť, údržba a opätovné použitie
- Tvorba hodnoty: transformácia
- Organizácia: sieť
- Stratégia: znížiť
- Podpora: digitalizácia, datafikácia, platformy na sprostredkovanie materiálov
- Model príjmov: spoločné vlastníctvo, otvorený prístup, združovanie, prístup
- Vplyv: úspory materiálu.

CYRKL

MODELY PRODUKTU AKO SLUŽBY (PAAS)

V modeloch **Product-as-a-Service** sa vynakladá maximálne úsilie na to, aby sa používateľovi poskytol prístup k funkciám produktu. Používateľ sa už automaticky nestáva vlastníkom produktu.

Produkt ako služba vedie k dohodám o výkone (dematerializácia).

- Zameranie: funkcia
- Tvorba hodnoty: transformácia (prostredníctvom lepšieho využitia)
- Organizácia sieť
- Stratégia: znížiť
- Podpora: digitalizácia a dataprojekcia,kompe- tencie
- Model príjmov: predplatné, koncepty zdieľania bez vlastníctva, prenájom, platba za používanie, produkt ako služba, prenájom
- Vplyv: úspory materiálu.

REPETITO

MODELY PRODUKTU AKO SLUŽBY (PAAS) - príklad

MODELY NA KONCI ŽIVOTNOSTI

Európske právne predpisy týkajúce sa povinností výrobcov viedli k zavedeniu rozšírenej zodpovednosti výrobcov. Výrobcovia a dovozcovia si ponechávajú zodpovednosť za výrobky, ktoré vyrobili, aj po fáze používania alebo likvidácie.

- Zameranie: funkcia, údržba, opätovné použitie, obnovenie
- Tvorba hodnoty: cirkulácia
- Organizácia: reťazec, slučka (systém)
- Stratégia: znižovať, opätovne používať
- Podpora: digitalizácia G dátovanie, technická infraštruktúra, riadenie zásob
- Model príjmov: údaje a analýzy ako služba, údržba a kontrola
- Vplyv: úspora materiálu, opätovné použitie, zníženie emisií CO₂ .

NATURPACK

MODELY NA KONCI ŽIVOTNOSTI - príklad

MODELY ŽIVOTNÉHO CYKLU

Základným princípom modelov životného cyklu je, že výrobcovia si ponechávajú vlastníctvo výrobkov (vrátane komponentov a použitých materiálov), ktoré vyrábajú počas celého životného cyklu (princíp vlastníctva výrobcu alebo vlastníctva výrobcu počas životného cyklu). Tieto obchodné modely sa potom zameriavajú na úplnú obsluhu.

GERRARD STREET

MODEL ZDROJOV

Podstatou týchto modelov je zhodnocovanie dielov a surovín/spracovaných materiálov na konci životného cyklu (fáza vyradenia).

- Zameranie: demontáž, regenerácia, opätovné použitie, remanufac-
- Vytváranie hodnôt: primárna recyklácia výrobkov v hodnotovom reťazci s nepriamym sociálnym vytváraním pracovných miest a vplyvom na životné prostredie (znížená ekologická stopa)
- Organizácia: koniec hodnotového reťazca a možná nová slučka
- Stratégia: recyklácia, opätovné použitie a
- Model príjmov: predaj zvyškových tokov a hrubých) recyklátov
- Vplyv: úspory materiálu, tvorba pracovných miest, zníženie emisií CO₂

DIZAJNOVÉ MODELY

Podstatou dizajnových modelov je navrhovať výrobky tak, aby zapadali do logiky obehu. Patrí medzi ne

(1) dizajn na opravu a údržbu,

(2) dizajn na obnovu a recykláciu a

(3) dizajn na predĺženie životnosti.

- Zameranie: dizajn výrobkov a výrobné procesy
- Tvorba hodnoty: transformácia, recyklácia a cirkulácia
- Organizácia: vnútorná organizácia, reťazec a slučka
- Stratégia: prehodnotiť, prepracovať, znížiť
- Podpora: kompetencie, návrh výrobných procesov, spätná logistika
- Príjmový model: kombinácia dizajnu, funkčného využitia a údržby predaja výrobku alebo jeho súčastí.
- Vplyv: úspora materiálu, úspora spotreby, lepšie zhodnocovanie materiálu, zníženie emisií CO₂.

IDEME NA TO? KROK 1.

FÁZA 1

Určenie priority

- Prečo je pre vašu spoločnosť dôležitá udržateľná a obehová organizácia?
- Čo ste doteraz urobili v súvislosti so šetrnou a kruhovou organizáciou

Určenie ambícií

- Ako sa chcete v najbližších rokoch ďalej rozvíjať v oblasti
- udržateľného a obehového organizovania?

Súčasný obchodný model

- Do akej miery je udržateľné a obehové organizovanie už hotovou súčasťou vašej organizácie a je začlenené do vášho obchodného modelu?

IDEME NA TO? KROK 2.

FÁZA 2

V tejto druhej fáze rýchleho prieskumu sa pozriete na päť stavebných prvkov, ktoré možno použiť na navrhnutie udržateľného a obehového obchodného modelu.

VYHODNOTENIE AfB Slovakia

Predĺženie životnosti IT zariadení: Opravy, údržba a opätovné využitie namiesto likvidácie.

Znižovanie odpadu: Minimalizácia elektronického odpadu a maximalizácia hodnoty produktov.

Hodnotenie udržateľnosti: Firma aktívne aplikuje princípy cirkulárnej ekonomiky, no stále má priestor na zlepšenie.

Odporúčania na zlepšenie:

- Minimalizácia obalových materiálov.
- Efektívnejšia logistika.
- Zváženie modelu „produkt ako služba“.

Celkové hodnotenie: AfB je na dobrej ceste v oblasti cirkulárnej ekonomiky, no môže ďalej optimalizovať svoje procesy.

CircularSupplyChain

Workshop Tool

Účel:

- identifikovať kľúčové body v ich dodávateľských reťazcoch,
- analyzovať environmentálny vplyv,
- hľadať alternatívy pre udržateľnejšie riešenia,
- vizualizovať prepojenia medzi dodávateľmi.

Platená verzia zahŕňa::

- sledovanie odlesňovania, monitorovanie nútenej práce, dodržiavanie regulácií ako CSDDD, LkSG (Corporate Sustainability Due Diligence Directive a nemecký zákon o náležitej starostlivosti o dodávateľské reťazce) alebo mapovanie dodávateľov, hodnotenie vplyvu zariadení a výrobkov na životné prostredie.

- https://docs.google.com/document/d/1dqFO1LGJkisdQatm3ZSxY9V_lePeIpW18hz8zTEhVCA/edit?usp=sharing

Očakávané prínosy:

Podnikom poskytne tento nástroj:

- jasný obraz o ich dodávateľských reťazcoch,
- možnosť identifikovať slabé miesta a riziká,
- návrhy na optimalizáciu z hľadiska obehovej ekonomiky,

Afb:

- štyria hlavný dodávateľia, ktorí zabezpečujú komponenty a obalový materiál pre repasovanie IT a mobilných zariadení
- kombinácia medzinárodných a lokálnych dodávateľov
- slovenský trh
- väčšina dodávateľských reťazcov je riadená materskou spoločnosťou